

Integration och gynnande faktorer

*En kvalitativ undersökning av invandrares upplevelser av
integrationsprocessen i ett nytt samhälle*

Victoria Honkala

Examensarbete för Socionom (YH)-examen

Socionomprogrammet

Vasa 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Victoria Honkala

Utbildning och ort: Socionom, Vasa

Inriktning: Familjearbete

Handledare: Ralf Lillbacka, Johanna Sigfrids

Titel: "En studie av integrationsprocessen" En kvalitativ undersökning av gynnande faktorer i integration

Datum: 9.2.2022 Sidantal: 36

Bilagor: 1

Abstrakt

Syftet med detta arbete är att undersöka vilka faktorer som gynnar respektive missgynnar integrationen. Ämnet är av relevans eftersom det har blivit allt vanligare att människor flyttar över gränser och byter hemland. Också vårt samhälle blir alltmer mångkulturellt. Frågeställningarna i arbetet är: Vad innebär marginalisering och hur tar detta sig i uttryck? Vilka faktorer fungerar hämmande för integrationen av etniska minoriteter?

Det som jag kom fram till i arbetet var att kontakt med majoritetsbefolkningen var av central betydelse, samt att ha en stödperson i det nya landet man kan vända sig till när det uppstår dilemman. Upplevelsen av isolering och att ha lämnats åt sitt öde samt svårigheter med språket var faktorer som inverkat hämmande på integrationen för integrationsprocessen.

Språk: Svenska

Nyckelord: Invandring, integration, inklusion

BACHELOR'S THESIS

Author: Victoria Honkala

Degree Programme: Social Welfare, Vaasa

Specialisation: Family Work

Supervisor(s): Ralf Lillbacka, Johanna Sigfrids

Title: **"A qualitative study of the integration process" A study of favorable factors in the process of integration**

Date 9.2.2022 Number of pages 36

Appendices 1

Abstract

The purpose of this work is to examine which factors benefit and disadvantage the process of integration. The topic is relevant because it has become increasingly common for people to move across borders and to change country of residence. Our society is also becoming increasingly multicultural. The questions that are in the main focuses of this work are: What does marginalization imply and how does it manifest? What factors act as impediments to the integration of ethnic minorities? The conclusions that can be made is that contacts with the majority population was of central importance, and to have a support person in the new country you can turn to when problems arise. The experience of isolation and being left to their own devices, as well as struggles with the new language were major factors that had an inhibiting effect on integration.

Language: Swedish

Key words: Immigration, integration, inclusion

Innehållsförteckning

1111

1.1222

2 33

3 Finland och invandring.....4

4 Kulturmöten.....5

4.1 Ackulturationsprocessen.....6

4.2 Identitet och etnicitet.....8

5 Integration och anpassning.....9

7 Integrationens fyra dimensioner.....11

7.1 Kultur och språk.....11

7.2 Social delaktighet.....12

7.3 Ekonomisk delaktighet.....13

7.4 Politisk delaktighet.....15

8 En överblick över integrationen i Vasa.....15

8.1 Ordande av integrationstjänster.....16

8.2 Integrations servicen i Vasa.....17

9. Genomförande, metod och datainsamling.....19

9.1 Val av respondenter.....19

9.2 Datasekretess.....19

9.3 Analysmetod.....20

10. Resultatredovisning21

10.1 Bakgrund.....21

10.2 Socialt nätverk21

10.3 Hemlandet och det nya landet.....22

10.4 Användningen av integrationstjänster23

10.5 Svårigheter.....24

10.6 Upplevelse av inflytande.....26

10.7 Råd till professionella som arbetar med integration.....26

11 Sammanfattning och slutdiskussion.....28

1 Inledning

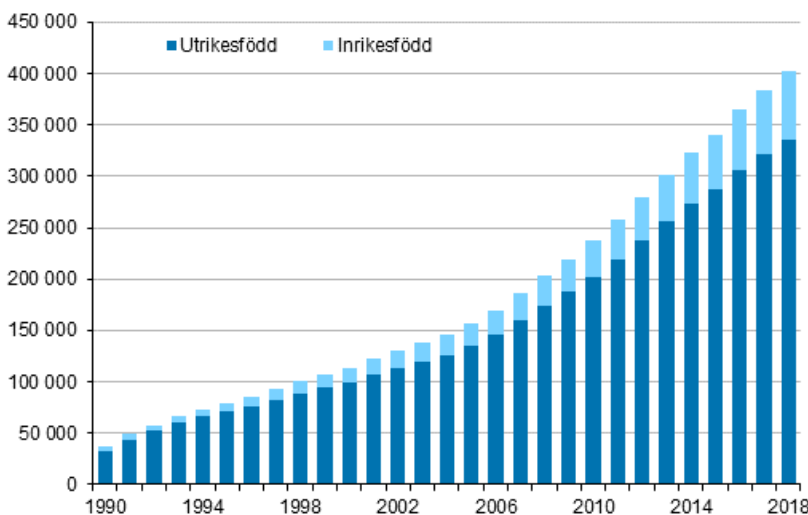
Det temaområde som detta arbete behandlar är aktuellt samhällsmässigt eftersom det har blivit allt vanligare att människor flyttar från ett land till ett annat. Detta leder i sin tur till att samhällen i allt högre grad blir en blandning av flera olika kulturer. (Pollari & Koppinen, 2011, s.9).

Det är även i samhällets intresse att Finlands ses som attraktivt för utländsk arbetskraft eftersom Finland i nuläget är i behov av skolad och utbildad arbetskraft. Samtidigt blir den finländska befolkningen allt äldre och nativiteten i landet uppvisar dalande siffror. (Statistikcentralen, 2020).

En ytterligare orsak till att jag valde att skriva om just detta tema är att jag har ett personligt intresse av människor från olika kulturer och har haft mycket att göra med invandrare bosatta i Finland. Därmed ligger detta ämne mig varmt om hjärtat och underlättade processen när jag började fundera på upplägg för mitt slutarbete.

Antalet personer med utländsk bakgrund i Finland har fördubblats på tio år. År 2018 översteg antalet personer med utländsk bakgrund 400 000, vilket utgjorde 7,3% av Finlands befolkning. (Finlands officiella statistik, 2019)

En intressant observation som finlandssvensk är när man inser att antalet personer med utländsk bakgrund i Finland överstiger antalet finlandssvenskar. (Kommuntorget, 2019)

Källa: Statistikcentralen (2019)

Antalet invandrare har ökat kraftigt i Finland sedan 1990-talet. År 1990 uppgick antalet personer med utländsk bakgrund i Finland till 26 000 personer och 2011 var antalet redan uppe i 183 000. Det förutspås att antalet personer med utländsk bakgrund i Finland år 2025 kommer vara dubbelt så många som år 2013. (Puska & Vaaramaa 2012:3, Koskinen et al. 2012:13) Varje år flyttar ca 20 000 personer med utländsk bakgrund till Finland. Orsakerna till migrationen varierar. (Myrskylä 2010).

1.1 Syfte, frågeställningar och avgränsningar

Syftet med mitt arbete är att få en bild av gynnande samt missgynnande faktorer i integrations-och inkluderingsprocessen i samhället. Intervjuerna har jag valt att begränsa till Österbottenområdet, eftersom andra områden i Finland har en annan demografisk sammansättning som skulle kunna påverka hur respondenterna där skulle svara. Jag väljer även att avgränsa området eftersom resultaten blir för mig mer hanterbara genom att begränsa undersökningen till ett avgränsat geografiskt område.

I intervjudelen presenteras intervjuer med första generationens invandrare för att få den subjektiva upplevelsen av integrationen. Det finns en så stor variation mellan invandrarna, både gällande deras bakgrunder och den bakomvarande orsaken till migrationen. Det går inte att generalisera och hävda att alla immigranter skulle ha typiska gemensamma drag. Därför anser jag att det är lämpligast att utgångspunkten är migranterna själva och att de utifrån sina egna upplevelser och erfarenheter får berätta fritt för att konkretisera det som arbetet behandlar. För att nå upp till syftet så har invandrare själva fått berätta om sin upplevelse av integration, vad som fungerat och vad som inte gjort det. Fenomenet integration i sig är dessutom ett socialt, subjektivt och ganska svårgreppat fenomen där information om fenomenet bäst samlas in genom att lyssna till subjektiva, personliga berättelser och erfarenheter.

I teoridelen tar jag upp integrationen från ett mer allmänt samhällsligt perspektiv. Detta eftersom integration i sig inte heller är ett isolerat, lösryckt fenomen som endast begränsar

sig till individens egna subjektiva uppfattning, utan samhälleliga attityder och fenomen har en inverkan på de subjektiva upplevelserna. Därför behandlar en del av teorin integration utifrån ett allmänt perspektiv för att lättare förstå kontexten av det som intervjuerna behandlar.

Frågeställningar jag ämnar fördjupa mig i:

- Hur har identiteten påverkats av integrationsprocessen?
- Vilka faktorer utgör ett hinder för integrationen och vilka gynnar integrationen?

2 Definition av centrala begrepp

Finlands lagstiftning definierar begreppet integration på följande sätt: *"invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds."* (1386/2010 [3 § 1](#))

Integrationsfrämjande definieras på följande sätt: *"sektorsövergripande främjande och stödjande av integration med hjälp av myndigheters och andra aktörers åtgärder och tjänster."* (1386/2010 [3 § 2](#))

Definition av invandrare: *"en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort."* (1386/2010 [3 § 3](#))

Arbete med syftet att stärka invandrarens sociala identitet: *"till invandrare riktade åtgärder för att förbättra hans eller hennes livskunskap och för att förhindra utslagning"* (1386/2010 [3 § 4](#))

Det finns olika termer för att beskriva en person som invandrat till Finland. Utlänning används för en person som inte har finskt medborgarskap. Flyktingar och asylsökande anses vara utlänningar ända tills de fått medborgarskap i Finland. Den gemensamma

termen för alla de personer som flyttat till Finland av diverse orsaker är invandrare. (Migrationsverket)

3 Finland och invandring

Ur ett historiskt perspektiv var Finland länge ett relativt isolerat land och är därmed ungt som invandringsland. Som en sannolik följd av detta är att finländares attityder gentemot invandring i genomsnitt är ganska negativa, där invandring betraktas som ett hot. Den typ av invandring finländare uppvisar mest positiva attityder till är arbetskraftsinvandring. Hurudan attityd till invandring en individ har ser ut att ha samband med kön, ålder, utbildning samt boningsort. (Jaakkola, 2009, 65)

År 1997 började man i Finland betona flyktingpolitik och först år 2006 tog man hänsyn till arbetskraftsinvandring i invandringspolitiska frågor. (Jaakkola, 2009, 11)

I Finland är de största invandrargrupperna från Estland, Ryssland, Irak, Kina, Sverige och Indien. (Statistikcentralen, 2020)

Orsaker som bidragit till att Finland har ett relativt lågt antal invandrare i jämförelse med andra europeiska länder är bland annat att Finland är långt beläget ifrån Europas östra gräns samt att Finland bedriver en restriktiv invandringspolitik. (Maili, 2011, 203)

Näringslivets delegation utförde en undersökning gällande finländares attityder till invandring under 2000-talet. Undersökningen visade på att attityderna mot invandring visserligen håller på att förändras i en positiv riktning men detta sker i långsam takt. I rapporten lyftes även fram att 54 procent av respondenterna uppgav att de upplever att främlingsfientligt tal är vardagligt förekommande. (Haavisto, 2012, 8)

4 Kulturmöten

Människor i grupp tenderar att betrakta sådana som fysiskt avviker från majoritetsbefolkningen exempelvis beträffande hudfärg, som medlemmar av en etnisk minoritetsgrupp. Ett exempel på detta som Giddens nämner i boken Sociologi är att medan det är uppenbart att svarta västindier i Storbritannien tillhör en etnisk minoritet är det inte alls lika vanligt att briter av italiensk eller polsk härkomst betraktas som medlemmar av en etnisk minoritet. (Giddens, 2016, s. 438-439)

Det är lätt att ta fasta på avvikelser och skillnader mellan den egna gruppen och den främmande gruppen. Den här bedömningen kan även basera sig på sådant man endast hört om en viss grupp. Människan har en tendens att utgående ifrån sin egen grupp och dess normer och bruk bedöma andra grupper. Etnocentrism är ett synsätt där den egna gruppen läggs i centrum och utomstående grupper värderas med den egna gruppen som utgångspunkt. Varje grupp förhärligar och framhäver sina egna goda egenskaper medan andra grupper nedvärderas. Varje grupp anser dessutom att deras egna sedvänjor är de enda godtagbara och rätta och medlemmar som avviker från gruppens normer föraktas.

Exempel på hur etnocentrism tar sig i uttryck kan vara uppfattningen om vem och hur man hälsar på varandra. Finländare hälsar inte på personer som för dem är obekanta, medan man i en del länder högljutt hälsar på alla man möter. Att inte hälsa på andra betraktas i vissa länder som oartigt och till och med som en avvisande gest. Ett annat exempel är sättet man sörjer i Arabländer, vilket görs genom högljudda skrik och gråt. Det här tenderar att tolkas som aggressivt beteende av nordbor. Invandrare från Arabländer däremot uppfattar på samma sätt nordbors tysta sätt att sörja som känslökallt. (Vartiainen-Ora, 2007, 16-18) Eftersom människan är ett flockdjur finns en vilja att dra en gräns mellan den egna gruppen och andra grupper, resulterande i ett så kallat "Vi och Dem" -tänkande. Vidare är människan av naturen skeptisk mot sådant som är nytt eller okänt. (Stier 2009, s. 34-36).

4.1 Ackulturationsprocessen

Då två olika folkgrupper möts krävs det anpassning från båda gruppernas sida till de förändringar som uppstår till följd av mötet. Multikulturalism och etnicitet är ämnen som ofta väcker starka känslor och divergerande åsikter. I ett möte mellan två folkgrupper sker det en förändringsprocess både för minoritetsgruppen samt för majoritetsgruppen. Den här processen brukar benämnas ackulturationsprocess. (Liebkind 2000, 30) Huttunen (2002, 42) beskriver målet med ackulturationsprocessen som förändringar i invandrarens liv som underlättar att komma närmare kulturen i det nya samhället. Kultur är dock ingenting som är statiskt, utan det är en ständigt flytande, dynamisk process som skapas och upprätthålls av dess aktörer.

Ackulturationsprocessen kan delas in i två kategorier: den endimensionella, vilket innebär att minoritetsgruppen acklimatiserar sig till majoritetens värderingar och seder. Den kulturpluralistiska dimensionen innebär att medan minoritetsgruppen integreras till majoritetsgruppen, bevarar minoritetsgruppen samtidigt i viss utsträckning element från sin egen kultur. Även majoritetsgruppen förändras och anpassar sig till det multikulturella sammanhanget. (Liebkind 2000, 14)

Även Almqvist (2006, 92) skriver att det finns två dimensioner i ackulturationsprocessen. Den ena är i vilken grad individen tar avstånd från den egna kulturen och gruppen. Den andra är i hur hög grad individen tar till sig av den nya kulturens eller majoritetsgruppens värderingar.

Individen kan anta olika sätt att förhålla sig till ackulturation i form av separation, assimilation, integration och marginalisering. Av dessa har integrationen visat sig vara det mest lönsamma, både sett ur individens såväl som samhällets perspektiv. En integrerad individ har en så kallad bikulturell etnisk identitet, dvs. behåller kontakten med sitt ursprung, men är samtidigt också delaktig i majoritetssamhället. Marginalisering innebär att individen tagit avstånd från både den egna etniska gruppen och majoritetsgruppen. Separation innebär att individen håller sig borta från majoritetsgruppen och tyr sig endast till den egna etniska gruppen. Motsatsen till separation är assimilation, där individen istället prioriterar majoritetsgruppen framom den egna gruppen. (Almqvist, 2006, 95).

Det råder delade uppfattningar om vilka faktorer som bidrar till en positiv ackulturation. Kontakter med majoritetsgruppen samt en positiv inställning till majoritetsgruppen lyfts ofta fram som centrala faktorer. (Liebkind 2000, 129)

Det finns två former av delaktighet man kan skilja mellan. Den ena är formell delaktighet och den andra är informell delaktighet. Den formella delaktigheten innebär juridiskt skydd och inbegripande men kan även syfta på rätten att ingå i samhällssystem, såsom utbildningssystemet. Den informella tillhörigheten, å andra sidan, innefattar den subjektiva upplevelsen av acceptans och inkluderande i samhällsgemenskapen. Det finns både externa och interna faktorer som påverkar delaktigheten. Den interna faktorn avser individens egen vilja och motivation att delta. Den externa faktorn avser miljön, i hur hög grad den möjliggör deltagande. (Molin 2004, 54)

De psykiska påfrestningarna en invandrare upplever till följd av flytten till ett nytt land kan förhindra och försvåra integrationen. Ensamhet, tanken på att kanske aldrig mer kunna återvända till sitt hemland och återse sina nära och kära, om hemlandet ständigt är i åtanke samt att vara tvungen att lära sig nya saker och att anpassa sig till det nya landet är några exempel på stressorer och som medför en psykisk påfrestning för invandraren. (THL, 2021).

Arbetslöshet ökar riskerna för att drabbas av sociala, ekonomiska, psykosociala och hälsorelaterade problem. (Pehkonen-Elmi et al 2015, 19). Arbetsgivares diskriminering och misstro mot invandrare som arbetskraft samt förväntningar på att arbetstagarna ska hittas inom lokalbefolkningen är faktorer som bidrar till att det är svårt för invandrare att hitta förvärvsarbete. (Ogunsiji et al. 2012). Socio-demografiska analyser visar på att yngre personer i allmänhet har en mer accepterande attityd till att en person från en etnisk minoritet besitter en hög politisk position. Respondenter som själva tillhör en etnisk minoritet är positiva och överlag mer neutralt inställda till att en person som tillhör en etnisk minoritet besitter en politiskt hög position. Utbildningsnivån korrelerar också till attityder. De personer som hade en mer tillåtande attityd till att en individ från en etnisk minoritet besitter en hög politisk position hade även högre utbildning än de som hade negativa attityder till detta. (Special Eurobarometer 2015)

4.2 Identitet och etnicitet

Begreppet identitet är mångfacetterat och det inrymmer många tolkningsmöjligheter för vad som egentligen menas med det. Begreppet brukar traditionellt kopplas samman med medborgarskap i ett land. Identiteten är ändå något som är flytande och kan skifta och förändras ett flertal gånger under en individs livstid. (Hammarén & Johansson, 2013, 8-10)

Identitet kan betraktas ur tre dimensioner; essentialism, socialkonstruktionism och poststrukturalism. Essentialismen ser etnicitet som någonting medfött som har kopplingar till födelseland, språk eller religion. Som motvikt till detta synsätt finner vi socialkonstruktionism, där utgångspunkten är att etnicitet uppstår i sociala samspel med andra. Etnicitet har alltså betydelse endast när det ställs i relation till något annat. Den sista är poststrukturalism, enligt vilken etnicitet utformas och skapas genom språket och handlingsmönstret. Genom att tala språket och handla i enlighet med samhällets förväntningar blir individen en del av gemenskapen. (Wikström, 2009, 12)

Etnisk identitet är centralt för att individer ska få en social tillhörighet samt ha något att jämföra sig själv med i relation till andra. (Romanucci-Ross, De Vos 1995, 41 - 42) Det som utmärker en etnisk identitet är ett gemensamt språk med gruppen, en gemensam historia och kultur, fysiska egenskaper eller religiösa föreställningar och traditioner. (Romanucci – Ross, De Vos, 1995, 18) Det är värt att notera att även begreppet etnicitet är mycket flytande. Ett exempel som illustrerar detta är att svarta människor i Dominikanska Republiken inte skulle betraktas som en särskild etnisk grupp, medan de i USA skulle kategoriseras som svarta, karibbianer eller latinamerikaner. (Lewellen, 2002:105) Etnisk identitet ökar i betydelse först i ett sammanhang där man möter på andra etniska grupper eller hamnar i minoritet. Etnicitet tycks endast få betydelse när en etniskt grupp är i minoritet. Det är sällan en majoritetsgrupp omnämns som en egen etnisk grupp. (Lewellen 2002:104 -106) Eftersom språk, kulturtraditioner, trosföreställningar och fysiska egenskaper hos en invandrare skiljer sig från majoritetsgruppens är det nästintill oundvikligt för en invandrare att inte tvingas ta ställning till sin etniska identitet på ett eller annat sätt. (Almqvist, 2006, 86)

Phinney et al. (2001, 43) menar att välmåendet hos invandrare har ett samband med hur den etniska identiteten samt den nationella identiteten samverkar. "Specifically, the interrelationship of ethnic and national identity and their role in the psychological well-

being of immigrants can best be understood as an interaction between the attitudes and characteristics of immigrants and the responses of the receiving society.”

Med etnisk identitet menas individens uppfattning om jaget och sin roll i relation till den egna etniska gruppen. Hit hör aspekter av i vilken mån individen ansluter sig till gruppens värderingar och normer, graden av identifikation med gruppen, känsla av samhörighet och förpliktelser gentemot gruppen samt hurudan attityd individen har mot gruppen. Nationell identitet är mer komplext och innefattar samhället i stort. Ett exempel på detta är en kinesisk invandrare i USA som benämner sig själv som kinesisk-amerikansk. (Phinney et al. 2001, 495-497)

4.3 Integration och anpassning

Det ter sig vara en svår uppgift att definiera vad lyckad integration egentligen innebär i ren konkret bemärkelse eftersom den inte går att objektivt mäta. (Alencar & Tsagkroni, 2019, 184). Det har dock gjorts försök att utforma modeller vars syfte är att mäta graden av integration. Detta innebär att man tar i beaktande invandrarens placering på arbetsmarknaden, kunskaper i språket, i vilken grad invandraren är beroende av ekonomiska bidrag, aktivitet som samhällsmedborgare, kontakter och socialt stödnätverk bland lokalbefolkningen samt invandrarens fysiska och psykiska hälsa och inbördes relationer inom familjen. (Rasilainen, 2016, 21–25) Det mest grundläggande för att människor skall kunna fungera och leva tillsammans är att det finns en så kallad social ordning. Detta grundar sig i att det finns en förståelse för varandra, gemensam syn på vilka spelregler som gäller samt vad som är acceptabelt och icke-acceptabelt när det gäller grundläggande och centrala värderingar och normer. (Trost & Levin, 2010, s. 72-82)

Huttunen (2002, 42) definierar integrationen som länken mellan den nya och gamla kulturen, när invandraren blir delaktig och jämlik medborgare i det nya samhället i både politisk mening och inom arbetsmarknaden.

Generellt ter det sig som att personer med utländsk bakgrund är mer motiverade till att genom hårt arbete skapa sig en bättre framtid jämfört med dem som tillhör majoritetsbefolkningen. Undersökningar som gjorts visar på att detta sällan förverkligas på grund av diverse orsaker. Socio-ekonomiska faktorer spelar en central roll samt omgivningens attityder och diskriminering. (Lundqvist, 2006)

Chigeza & Roos (2012) har funnit att invandrare som är flexibla hade lättare anpassa sig till den nya miljön och därmed var sannolikheten för att uppleva stöd från omgivningen större. Med flexibel avsågs mottaglighet för ny information samt en vilja att anpassa sig till nya uppkomna situationer och därmed anpassa sitt beteende efter det. (Chigeza & Roos, 2012)

Man har identifierat vissa centrala faktorer som tillsammans samverkar och inverkar på hur stark resiliens invandraren. Dessa faktorer är bland annat orsaken till migrationen, ålder och kön, sociala nätverk, livsstil, genetik, kvaliteten på social-och hälsovård, om invandraren får uppehållstillstånd eller ej, stigmatisering av att tillhöra en etnisk minoritet, egna samt omgivningens värderingar och attityder, uppfattningen och synen på sjukdomstillstånd, trauman, pre-och postmigrationsstress, värdlandets invandringspolitik, antalet invandrare i värdlandet, möjlighet till integration samt diskriminering och våld. (Maili, 2011)

Desto mera likheter det finns mellan invandrarens hemland och värdland, desto smidigare sker integrationen till värdlandet. Betydande skillnader mellan hemlandets och värdlandets värderingar och traditioner kan skapa spänningar mellan familjemedlemmar tillhörande olika generationer inom familjen, exempelvis mellan föräldrarna och barnen. Samma fenomen kan även ses beträffande könsroller. (Alitolppa-Niitamo 2010)

Vardaglig växelverkan mellan invandrare och medlemmar ur majoritetsbefolkningen gynnar integrationen och invandraren bygger på detta sättet sociala nätverk till majoritetsbefolkningen samt lär sig färdigheter såsom sedvänjor och etiketter. (Statsrådet, 2013)

Språket betraktas som en av de mest grundläggande faktorerna för i vilken mån invandraren anpassar sig. Det är svårt att bli en del av gemenskapen i ett samhälle där en individ inte kan kommunicera och förstå andras försök till kommunikation. Att sakna språkliga kunskaper är mycket begränsande för en invandrare. (Korhonen & Puukari, 2013, 194–195)

För att gynna integration är det av stor betydelse att invandraren känner sig delaktig i samhället. Detta innebär att invandraren känner sig representerad inom politiken, ekonomin, i media, i det sociala livet samt inom kultur. Politisk aktivitet inom

invandrargrupper är låg och antalet ledamöter med invandrarbakgrund är få till antalet. (Statsrådet, 2013)

5 Integrationens fyra dimensioner

Rinus Penninx (2005) identifierar fyra olika kategorier av integrationsdimensioner; kulturell, social, ekonomisk och politisk. *Kulturell integration* innefattar bland annat kunskap om mottagarlandets språk, förståelse för hur dess samhälle fungerar samt respekt för de grundläggande normer och värderingar som råder. *Social integration* innebär att befinna sig inom landets utbildningssystem och välfärdssystem och därmed rätten att åtnjuta dessa privilegier. *Ekonomisk integration* är att ha ett inkomstgenererande arbete eller sysselsättning. *Politisk integration* innebär att inneha rösträtt samt rätten att ställa upp i politiska val.

5.1 Kultur och språk

Språket kan sägas vara nyckeln till social och ekonomisk integrering. På samma gång är det en av de svåraste uppgifterna att ta sig an att lära sig det nya landets språk. (Ager & Strang, 2008, 182–183). Trots att det är av central betydelse att invandraren lär sig och använder språket som talas i mottagarlandet är det ibland nödvändigt med tolktjänster. Det kan gälla ärenden där invandraren bättre kan uttrycka sig på sitt eget språk eller om det gäller byråkratiska beslut som bör framföras på ett språk invandraren behärskar och förstår. (Vuori, 2015, 400–401; Korhonen & Puukari, 2013, 194–195)

Eftersom språket främjar förståelse och kommunikation mellan människor, går det att säga att språket och kulturen är nära sammanlänkade och de påverkar varandra. När man förstår språket och de budskap och nyanser som språket förmedlar, underlättar det även förståelsen för den kultur där språket talas. (Stier & Sandström Kjellin, 2009, s. 37-39).

Lagen om främjande av integration föreskriver att invandraren har rätt att ha med sig tolk vid myndighetsbesök om hen inte förstår svenska eller finska.

Det finns en stor variation i utbildningsnivå och läs- och skrivkunnighet bland de invandrare som kommer till Finland. Eftersom språkundervisningen inte är individanpassad och istället utgår ifrån mer allmänt, lär sig analfabeter och lågutbildade sämre och de har mycket svårare att ta till sig undervisningen. (Vuori, 2015, 400–401; Rasilainen, 2016, 22–23,). Invandrarna har möjlighet att välja ifall de vill studera finska eller svenska. En stor del väljer ändå att studera finska, eftersom det är majoritetsspråket. I vissa Österbottniska, svenskspråkiga kommuner väljer man dock hellre att studera svenska. (Ager & Strang, 2008,182–184; Sundbäck, 2017, 12–15). Orsaken till att största delen av integrationstjänsterna ändå är på finska och inte svenska antas bero på bland annat okunskap från myndighetshåll, negativa attityder, brist på ekonomiska resurser samt att intresset bland invandrare att lära sig svenska i Finland är lågt. Det låga intresset kan ses som ett resultat av otillräcklig information om tvåspråkigheten samt det redan begränsade utbudet av svenskspråkig integrationservice. (Creutz & Helander 2012, 9 och Teikari 2015, 50)

Språkkunskaperna mäts med hjälp av en sexgradig skala. (Lahtinen & Palviainen,2011, 89) För att ansöka om finländskt medborgarskap krävs ett språkintyg på minst färdighetsnivå 3. Även praktiska språkkunskaper tas i beaktande i de situationer invandraren utråder ärenden hos Migrationsverket. (Migrationsverket)

5.2 Social delaktighet

Det sociala nätverket har en central betydelse för att förhindra att känslor av isolering och ensamhet uppstår. Det har visat sig ha en positiv inverkan på den psykiska hälsan att umgås med andra med liknande bakgrund, exempelvis i form av etniska föreningar. Det finns dock en risk att endast börja umgås med landsmän eller personer med liknande bakgrund och fortsätta samma livsstil och levnadsmönster som i hemlandet , vilket missgynnar integrationen i det nya samhället. (Walker, Koh, Wollersheim & Liamputtong, 2015, 326–327)

Socialt kapital är av central betydelse när det gäller att bygga ett förtroende för det sammanhang och samhälle man befinner sig i. (Alencar & Tsagkroni, 2019, 185) I den bästa av världar har invandraren både kontakt med egna landsmän, för att inte förlora kontakten

till sitt ursprung och sin identitet, men även med majoritetsbefolkningen för att lättare integreras in i det nya samhället. (Ager & Strang, 2008, 177–181)

Ager & Strang menar ytterligare att sociala kontakter kan delas in i tre undergrupper; dessa är sociala band, sociala broar samt sociala länkar. Sociala band innebär en gemenskap med individer med liknande bakgrund beträffande exempelvis etnicitet eller kultur. Sociala broar innefattar kontakter till majoritetsbefolkningen och relationen till den. Sociala länkar innebär relationen mellan individen och det omgivande samhället, dess institutioner och myndigheter. (Ager & Strang, 2008, 177–182)

Trots det relativt breda utbudet av integrationstjänster så tycks steget ändå vara stort att ta kontakt med någon av dessa, särskilt för nyinflyttade invandrare. Det vore viktigt att satsa på lågröskelverksamhet och att se till att invandraren känner sig förstådd. Att uppleva att man kan göra sig förstådd i vardagen inger en känsla av trygghet. (Ager & Strang, 2008, 177–181)

5.3 Ekonomisk delaktighet

Sysselsättning anses vara en av den främsta markören som ger en fingervisning om hur väl integrationen lyckats. Att ha sysselsättning innebär att det möjligt att själv skapa och planera sin tillvaro och framtid, vilket bidrar till att öka självkänslan i positiv riktning. Sysselsättning leder också till att det sociala nätverket blir större. Även det omgivande samhällets attityd ändras i och med att en individ har sysselsättning. Istället för att av omgivningen betraktas som en belastning för samhället, blir individen mer accepterad i och med att han eller hon bidrar till samhället. (Ager & Strang, 2008, 170–171; Arbets- och näringsministeriet, 2013, 19–27)

Invandrare har ofta i hemlandet utövat ett yrke, utan att ha formell kompetens. Detta innebär att invandraren hamnar på ruta ett i det nya samhället, där den formella kompetensen saknas och därmed är arbetsmöjligheterna ytterst få och begränsade. (Ager & Strang, 2008, 170–171)

Duraid Al-Khamisis bok *Regnet Luktar Inte Här* skildrar upplevelsen att starta om på nytt i Sverige, där Khamisis familj reduceras till lägsta klassens medborgare. Från att i hemlandet

Irak ha haft ett välbetalt yrke, haft det ekonomiskt och materiellt välställt, haft ett gott rykte i grannskapet och omgiven av ett stort socialt nätverk blir det omöjligt att få arbete i det nya landet. Familjen blir snabbt beroende av sociala bidrag och de blir invånare i miljonprogrammets gråa förortsområde. Khamisi blir retad och utsatt för diskriminerande pikar och antydningar av lärarna på grund av sitt exotiska utseende, vilket senare leder till att han väljer att protestera mot majoritetssamhället genom att börja begå mindre brott. Boken beskriver väl hur invandrare sjunker i status när de lämnar sitt hemland och startar om i ett nytt samhälle.

I undersökningar har man funnit att det finns en stor skillnad mellan hur nyinflyttade män respektive kvinnor lyckas etablera sig på arbetsmarknaden, där männen står för 70% och kvinnorna för endast 55%. En förklaring till detta kan vara att kvinnor i högre grad söker sig till yrken inom social - och hälsovården eller serviceyrken, där språket och kommunikationen har en central betydelse. Män, å andra sidan, söker sig oftare till yrken där språket inte spelar lika stor roll, såsom inom byggnads - eller transportbranschen. (Larja, 2019, 28–32) Även förväntningar på kvinnors och mäns roller i hemmet inverkar på sysselsättningsgraden för män respektive kvinnor. Lönerna från den sysselsättning som erbjuds utanför hemmet är dessutom så låga i relation till arbetsmängden att det ofta är mer ekonomiskt lönsamt att stanna hemma och lyfta hemvårdsstöd. (Larja, 2019, 36–38)

Bostadsområden där befolkningen domineras av etniska minoriteter och invandrare präglas ofta av segregation och utanförskap, och här återfinns en hög andel individer som är beroende av bidrag. Detta i sin tur leder till isolering och diskriminering från majoritetssamhället och att kontakterna till majoritetsbefolkningen och därmed också arbetsmarknaden blir mycket begränsad eller obefintlig. Bostadsområde inverkar på utbildningsnivån och således även sysselsättningsgraden. I ett område där många av invånarna är lågutbildade, bidragstagare eller arbetslösa utkristalliseras låg utbildning och låg skolmotivation som norm och värdering. (Sjögren & Zenou, 2007, 7)

5.4 Politisk delaktighet

Att känna delaktighet i samhället genom att exempelvis inneha rösträtt och ha sysselsättning och kunna påverka politiskt tycks utöver social gemenskap vara en viktig faktor i välmåendet för invandrare. (Castaneda & Kuusio, 2019, 127–129)

Den politiska delaktigheten glöms ofta bort i debatten om integration och fokus läggs allt som oftast på sysselsättning samt anpassning till den finländska kulturen och livsstilen. (Saukkonen 2020, 19) Individens upplevelse av att kunna påverka sina egna eller sin grupps intressen har ändå en central betydelse i vilken mån man känner sig vara en del av det samhälle som omger en. (Bird ym. 2011; Morales ja Giugni 2011) Upplevelser av att den politiska arenan inte är öppen för alla, oberoende etnisk bakgrund, leder till känslor av utanförskap, fjärande från omgivningen samt uppkomsten av sociala skiljelinjer för den egna etniska gruppen. (Dancygier 2010).

Valdeltagandet bland invandrargrupper är dock lågt i Finland. Bland utrikesfödda ligger valdeltagandet på endast 25 %. Detta tros ha grund i brist på information, avsaknaden av lämpliga kandidater samt en bristande tillit till politiker. Faktorer man funnit som inverkar positivt på valdeltagandet är kunskaper i finska eller svenska, goda kontakter till majoritetsbefolkningen samt orsaken till migrationen, där valdeltagandet var högre bland de invandrare som migrerat till följd av familjeorsaker. Bland de invandrare som hade väldigt lite eller ingen kontakt alls med majoritetsbefolkningen var valdeltagandet så gott som obefintligt. (Seppänen et al. 2021)

8 En kort överblick över integrations servicen i Vasa

Vasa mottog de första flyktingarna år 1990. Under den här tiden var utbudet av stödtjänster för flyktingar och invandrare mycket begränsat. Det var först 1999, det år Lagen om främjande av integration trädde i kraft, som integrations servicen på allvar började utformas och utvecklas. Efter en reform som berörde det sociala arbetet och familjeservicen i Vasa decentraliserades integrations servicen till olika områden. Detta innebär att en mängd olika organisationer och instanser separat tillhandahåller tjänster vars syfte är att främja integrationen och dessa samarbetar sinsemellan. (Vasa stad, 2020)

8.1 Vad säger lagen om främjande av integration? Och hur går det i praktiken till?

I Lagen om främjande av integration föreskrivs att ansvaret främst ligger på kommunerna att ordna integrationservice- och tjänster.

En invandrare som fått uppehållstillstånd eller uppehålls rätt skall i samband med detta ges information om basrättigheter i det finländska samhället och arbetslivet. Informationen skall delges på ett sådant sätt att invandraren förstår och kan ta till sig den. (7§)

Kommunen, arbets- och näringsbyråerna fungerar som vägledare för tjänster som främjar integration och som hjälper att komma in i arbetslivet.

De 3 första åren har invandraren enligt lagen rätt att studera språk och under tiden få arbetslöshetsstöd eller utkomststöd. Om en invandrare är arbetslös och är mottagare av utkomststöd, görs automatiskt en kartläggning över invandrarens situation med utgångspunkt i förutsättningar och behov av studier, sysselsättning, språkundervisning och annan möjlig integrationsfrämjande verksamhet. Det är även möjligt att en invandrare kan ta del av detta ifall han eller hon själv begär det.

Arbets- och näringsbyrån utövar ett multiprofessionellt samarbete och i behov slussas klienterna vidare till andra instanser om behovet är sådant.

I kartläggningen görs upp en plan över vilka tjänster och åtgärder invandraren vore i behov av för att integreras och bli en del av arbetsmarknaden.

Om invandraren utan giltig orsak inte deltar i de tjänster som tillhandahålls för att uppnå de mål som anslagits i planen begränsas eller sänks arbetslöshetsunderstödet eller utkomststödet.

Kommunen eller arbets- och näringsbyrån ser över planen minst en gång om året. Det är även möjligt att göra detta oftare än så om invandraren själv begär det.

8.2 Integrationsfrämjande tjänster och åtgärder i Vasanejden

Integrationsenheten i Korsholm arbetar med att de flyktingar som emottagits får nödvändiga stödåtgärder och anvisas vidare till rätt servicepunkt. Målsättningen är att flyktingarna skall bli delaktiga i det nya samhället. Verksamhetens utgångspunkt är Lagen om främjande av integration, Socialvårdslagen samt familjeåterförening.

Integrationsenheten har ett tätt samarbete med diverse verksamheter inom kommunen, näringsbyrån, vuxenutbildningar, magistraten, närings-, trafik-, och miljöcentralen, polisen, tjänster inom tredje sektorn, frivilliga organisationer såsom Röda Korset eller i form av vänfamiljer som ställer upp för nyanlända.

Integrationsenheten har även samarbete med Welcome Office, som är en rådgivningsservice som ordnas på ett flertal olika språk och som är tillgänglig i Korsholm, Vasa och Vörå. Den här tjänsten erbjuder rådgivning gällande den offentliga servicen, bland annat om arbetsliv, ansökningar och blanketter, myndighetsservice, migrationsfrågor, utbildningsmöjligheter, etc.

Integrationsenheten samarbetar även med Kaiku-verksamheten. Kaiku-verksamhetens syfte är att möjliggöra att alla kan ta del av kulturella aktiviteter, även de som befinner sig i ett ekonomiskt stramt läge. Med ett Kaikukortet fås avgiftsfria inträdesbiljetter till exempelvis museer, festivaler eller teatrar. (Vasa stad, 2021)

Kriscentret Valo tar emot flyktingar med trauman eller svåra upplevelser i bagaget och ordnar bland annat stabilitetssträning för att lära sig hantera dessa upplevelser. En del kristelefoner har även resurser att ordna service på exempelvis arabiska, ryska, somaliska eller andra språk utöver finska och svenska.

Ehjä Rys verksamhet riktar sig delvis till ungdomar med invandrarbakgrund. Arbetet syftar till att stärka invandrarungdomars delaktighet i samhället genom att erbjuda psykosocialt stöd samt hjälp med att se till att vardagen fungerar.

Samarbete med Vaasa-Opisto, för att öka invandrades kompetens och kunskap samt för språkkunskaper i finska och svenska.

KotoMajas verksamhet riktar sig till invandrarkvinnor i olika åldrar. Syftet med verksamheten är att främja integration och delaktighet genom föreläsningar och aktiviteter, exempelvis studiebesök, för att ge grundläggande information om det finländska samhället.

Vamia ordnar förberedande kurser inför studier och arbetsliv för invandrare som är i behov av det. Syftet är att hjälpa invandrare med bristfälliga kunskaper att fullgöra en utbildning och ta ut en examen. Det kan exempelvis handla om språkundervisning eller särskilt stöd för att uppnå specifika målsättningar.

Vasa har ett råd för kulturell mångfald, tidigare kallat Invandrarrådet. Rådet lyder under stadsstyrelsen och dess uppgift är att främja integrationen genom att påverka den service som ges åt invandrare. Rådet för fram förslag om hur man kan förbättra invandrades ställning i samhället samt initiativ och utlåtanden om integrationsservicen. Av totalt 13 ledamöter har sex stycken ledamöter invandrarbakgrund.

En stor del av integrationsfrämjande verksamhet ordnas som kortvariga projekt. Enligt Vasa stads integrationsfrämjande plan har man tagit i beaktande att stärka flera olika områden som främjar integrationen. Man har särskilt lyft fram språkundervisningen. Det är dock svårt att nå ut med det breda kursutbudet ifall målgruppen inte kan ta till sig eller förstå informationen genom de kommunikationskanaler som används för att marknadsföra tjänsterna. (Vasa stads integrationsprogram 2019-2022)

Det som är anmärkningsvärt är att Pikipruukki står för boendet. Det leder till att invandrare koncentreras till särskilda hyresområden istället för att spridas ut i samhället med majoritetsbefolkningen och således förhindra att det uppstår små, isolerade etniska öar. Som nämndes i teorin tidigare, är detta inte särskilt gynnsamt för integrationen.

9 Genomförande

9.1 Val av metod och datainsamling

Som undersökningsmetod valde jag att använda mig av den kvalitativa metoden. Den här metoden är mest lämpad för syftet med min undersökning eftersom det som skall undersökas är subjektiva upplevelser, där personerna själva fritt berättar om sina upplevelser. En kvantitativ undersökning i form av exempelvis en enkät med färdigt framställda frågor och begränsat antal svarsalternativ skulle begränsas till min egen förståelse av integrationen och fenomen sammanlänkade med den, och det skulle i så fall inte uppfylla syftet med detta arbete. Eftersom syftet var att undersöka subjektiva upplevelser måste respondenterna själva få formulera och berätta istället för att ha färdigt formulerade svar som inte nödvändigtvis alls stämmer.

Jag kommer därmed att låta respondenterna fritt formulera sina svar på centrala frågor. I bruket av kvalitativa metoder går det även att ställa följdfrågor om det i intervjuerna framkommer något nytt som är av relevans för att belysa det fenomen som skall undersökas. Samtliga intervjuer har utförts på engelska men översätts i detta arbete till svenska. Frågorna och svaren är insamlade på digital väg, vilket jag ansåg var det bästa sättet eftersom respondenterna på så sätt får den tid de behöver på sig att fundera på sina svar. Eftersom en del av respondenterna inte behärskar språket så väl skulle svaren ha blivit ganska korthuggna om intervjun skulle ha utförts muntligt och i realtid. Därför var det lämpligast att ge respondenterna den tid de behöver att formulera sig, vilket bäst genomförs digitalt.

9.2 Val av respondenter

De personer som jag valt att intervjua i den här undersökningen är alltså första generationens invandrare, sådana som tidigare bott i ett annat land än Finland för att sedan integreras. Jag har medvetet valt respondenter som tidigare varit bosatta i ett annat land än Finland för att de skall ha någon sorts referensram att jämföra med. Personer som vuxit upp i Finland och som inte känner till något annat är ett ämne för sig. Respondenterna är

alla bosatta i Österbotten. Jag valde att avgränsa området eftersom de olika befolkningsstrukturerna i olika delar av Finland kan inverka på resultaten.

Det har varit relativt lätt att få tag på respondenter som varit villiga att svara på intervjufrågorna. Vid valet av respondenter har jag tillfrågat första generationenes invandrare i min näromgivning om de varit villiga att ställa upp på intervju. Jag upplevde att det var lättare att få tag på respondenter som var villiga att ställa upp ifall jag från tidigare känner dem. Kanske på grund av att de känner ett större förtroende för mig då och eftersom dessa frågor är personliga och känsliga.

Totalantalet svarande uppgår till fem stycken. Två är ursprungligen från Irak, en från Indien, en från Ryssland och en från Nigeria. Jag har valt både män och kvinnor från olika länder samt med olika utbildningsnivåer för att få ett bredare perspektiv. Det finns vidare en stor diversitet bland mina respondenter vad gäller utbildningsnivå samt hur länge de befunnit sig i Finland.

9.3 Datainsamlingssekretess

Respondenterna informerades om att de deltar i en undersökning och att deras svar publiceras i detta arbete. Respondenterna har försäkrats om att de deltar anonymt i undersökningen och att inga detaljer som skulle kunna avslöja enskilda respondenters identitet kommer att framgå ur undersökningen. Det är viktigt att respondenterna informeras om att anonymiteten är garanterad så att de vågar svara mer sanningsenligt. Jag har valt att inte avslöja personliga detaljer om respondenterna förutom kön och ursprungsland för att säkerställa anonymiteten hos respondenterna.

9.4 Analysmetod

Efter att jag fått alla svaren valde jag att renskriva det som kom fram i svaren. Jag sammanställde de viktigaste poängerna som kom fram i svaren och jämförde med andra svar, t.ex. om det finns vissa frågor som samtliga eller många respondenter svarade likstämmt på.

Under bearbetningen av svaren har jag använt mig av systematisk analys. Jag har skrivit svaren i sammanfattad form med egna ord eftersom respondenternas språk och sättet att formulera sig ibland är svårförståeliga vilket har lett till att jag hamnat att fråga upp en del saker i efterhand. Det blev helt enkelt lättare att renskriva det centralaste innehållet i svaren.

10 Resultatredovisning

10.1 Bakgrund

Bland respondenterna fanns en stor diversitet gällande de olika orsaker som ligger till bakgrund för migrationen. De vanligaste orsakerna var att man flyttat till Finland för arbetets skull samt att man önskat skapa sig ett bättre liv och tillvaro än vad hemlandet kunnat erbjuda. Ett par av respondenterna besatt en hög universitetsutbildning i sina hemland, men lönenivån i hemlandet var långtifrån de löner som betalas för motsvarande utbildning inom det finländska arbetslivet. Andra orsaker var giftermål, där ena parten bor i Finland, samt oroligheter och instabilitet i hemlandet vilket bidragit till att man valt att söka sig bort.

Några respondenter sade att valet föll på just Finland eftersom de hört positiva omdömen om Finland genom andra landsmän. Till exempel att Finland är ett tryggt och stabilt land med bra utbildning och sjukvård samt att deras yrkesgrupp har bättre löner, levnadsstandard och arbetsförhållanden än i hemlandet.

Respondenternas vistelse i Finland varierar mellan 2 till 15 år.

10.2 Socialt nätverk

På frågan om vänner eller släktingar i Finland var svaren mycket likartade. De flesta respondenterna uppgav att de vid tidpunkten för flytten till Finland inte alls hade några eller väldigt få vänner eller släktingar här.

En del respondenter svarade att de fortfarande inte har egentliga vänner eller släktingar i Finland, men att de känner stor samhörighet med andra landsmän som befinner sig i Finland.

Det som samtliga respondenter tog upp i varierande grad var upplevelsen av finländare som inåtvända, introverta, lågmälda och svåra att få kontakt med. Många påpekade att de skulle önska att finländarna skulle vara mera socialt utåtriktade och inkluderande. I en del svar uppgav respondenterna att detta förstärktes av deras upplevelse av att nativa finländare har en förbehållsam och lätt skeptisk inställning gentemot personer av utländsk härkomst. Finländare förhåller sig skeptiskt och vill gärna ha reda på orsaken till varför utlänningen anlant till Finland, vad de har för syfte eller mål med att flytta till Finland. Finländare upplevdes som svåra att förstå sig på för respondenterna.

En av respondenterna föreslog att man kunde ordna någon typ av workshoppar eller forum där nativa finländare och immigranter kan mötas då det annars är svårt att få kontakt med finländare. En annan sak som efterlystes var att finländare och immigranter kunde samlas t.ex. kring matlagning från varandras matkulturer. Det kunde vara ett naturligt sätt att knyta kontakter och umgås som jämställda som fungerar även om språkkunskaperna skulle vara bristfälliga.

10.3 Skillnader mellan hemlandet och värdlandet

Det som förvånade mest var hur väl sjuk-och hälsovården fungerade i Finland samt hur väl utbyggd och fungerande infrastrukturen är. Sjukvårdspersonalen överraskade immigranterna positivt genom det empatiska och respektfulla sätt de bemöter patienterna på, något som stod i bjärt kontrast till bemötandet inom det tidigare hemlandets sjuk- och hälsovård. Även det finländska skol- och utbildningssystemet väckte förvåning och beundran.

En respondent tog fasta på att det kalla vädret var en stor chock för hen och speciellt snön, eftersom det aldrig snöar i hemlandet. Skillnader i kulturen upplevdes också som något nytt. Ett exempel på detta är bemötandet av äldre personer/föräldrar. I respondentens hemland bemöts alla äldre personer, auktoriteter och lärare med stor respekt och ett du-

tilltal är inte accepterat. Inom den finländska sjuk- och hälsovården är hierarkin och nivåskillnaderna mellan olika yrkeskategorier mer uttraderade jämfört med respondentens hemland. Jämlikheten och likabehandlingen av alla arbetstagare oberoende av yrkestitel var en orsak till förvåning.

Maten upplevdes också som en sak som kräver anpassning. I hemlandet är maten kraftigt kryddad och färgsprakande medan den finländska maten upplevs som smaklös, tråkig och färglös. En sak som verkligen hade chockat en av respondenterna var den traditionella finländska påskmaten memma!

En respondent lyfte fram att den omfattande och tröga byråkratin i Finland var någonting nytt. Respondenten upplevde det som svårt att få saker skötta. Att öppna ett bankkonto i en finländsk bank tar flera veckor i anspråk på grund av att det var så mycket byråkrati som respondenten inte var van vid. För att få öppna ett bankkonto kräver banken att du har inkomster i Finland och även magistraten kräver att du kan uppvisa ett arbetsavtal för att kunna anhålla om ett finskt personsignum. Problemet är bara att en finländsk arbetsgivare inte kan upprätta ett regelrätt och juridiskt giltigt arbetsavtal utan finskt personsignum, så detta kan bli en omöjlig situation för immigranten. Även den pågående pandemin har gett upphov till nya hinder och fördröjningar i de byråkratiska processerna för personer som nyss anlant till Finland, eftersom de finländska myndigheterna och bankerna inte längre går att uppsöka och besöka utan tidsbokning via internet.

En respondent uppgav att det finländska systemet utgår mycket mer från individens eget initiativ och aktivitet än i hemlandet och det tog ganska länge att vänja sig vid det. Ifall man som immigrant inte har full koll på vilka dokument man ska ha med sig för att kunna anhålla om olika tillstånd och från vilken myndighet så blir ärenden lätt förbigångna av ren okunskap.

10.4 Stödtjänster

På frågan om respondenterna har använt sig av någon slags stödtjänster ser man tydligt att de som kommit hit som arbetskraftsinvandrare och genom giftermål uppger att de inte använt sig av stödtjänster i samma utsträckning som de som kommit som asylsökanden. De

som haft status som asylsökande uppger att de fått ekonomiska bidrag och stöd för att kunna betala lägenhetshyra, el- och vattenräkningar samt räkningar från sjukvården. Det välutbyggda finländska socialskyddet ser till att alla grundläggande behov tillgodoses. Däremot upplevde de att det inte erbjöds tillräckligt med tjänster som kunde hjälpa dem komma ut i arbetslivet och att bryta sig loss ur rollen som bidragstagare. Att kunna försörja sig själv genom förvärvsarbete var viktigt för alla respondenter eftersom de av landsmän som anlät tidigare till Finland fått höra att bidragstagare inte ses med blida ögon av nativa finländare. De berättade även att de inte själva skulle vilja leva som bidragstagare eftersom den egna ekonomiska ställningen som bidragstagare är svag med tanke på den höga prisnivån i Finland.

10.5 Vad har gynnat respektive missgynnat integrationen?

Som tidigare nämndes så upplevde samtliga respondenter att finländare är svåra att få kontakt med och detta har i sin tur haft negativa följder för integrationen. En respondent svarade att integrationen och möjligheten att få sysselsättning påverkas negativt när invandrare har få eller inga kontakter alls till majoritetsbefolkningen. De saknar helt enkelt de nätverk som nativa finländare har. Nätverk och kontakter som ofta utnyttjas när det gäller att hitta en anställning och en inkomst. Många upplevde även att redan deras utländskt klingande namn verkar inverka avskräckande på många arbetsgivare, oberoende av hur väl immigranten uttrycker sig på finska eller svenska. Ifall det anonyma, namnlösa ansökningsförfarandet skulle tas i bruk i större omfattning skulle denna risk avvärjas. Det ordnas språkkurser i finska eller svenska för invandrare, men det räcker inte riktigt med att bara kunna tala språket om kontakterna saknas. Den tysta informationen som det är möjligt att lära sig endast genom att umgås med nativa befolkningen, den viktiga delen blir lätt bristfällig ifall man endast förlitar sig på språkkurserna. Därför borde man också satsa på att ordna evenemang där invandrare och nativa finländare kan mötas. Förslagsvis mässor där stora arbetsgivare som söker personal kunde sammanstråla med arbetssökande immigranter. Många respondenter har hört att Finland lider av arbetskraftsbrist men samtidigt har de själva svårt att få anställning.

Några respondenter upplevde att det är svårt att lära sig finska och att det har inverkat menligt och fördröjande på integrationen. En respondent berättade att eftersom det är svårt att få kontakt med ursprungsbefolkningen håller sig en del invandrare till den egna gruppen landsmän vilket leder till att de fortsätter att leva som de gjorde i sitt hemland i stället för att aktivt integrera sig i det nya hemlandet.

Det som har varit positivt är att lära sig om en ny kultur med dess traditioner och seder och att få ta aktiv del av detta. Det som gynnat integrationen är då respondenterna haft en så kallad stödperson som väglett dem och som kunnat bistå med hjälp och som svarat på frågor de haft om det finländska samhället. Att umgås med nativa finländare har hjälpt till med socialisationen och att lära sig tyst kunskap och normer som man endast kan lära sig genom socialisation och genom att umgås.

Två respondenter upplevde att det inte har varit någon större utmaning att integreras och kunde inte peka ut någon svårighet än just språket, som de upplevde som det största hindret.

En respondent hade positiva upplevelser av Finland och dess folk, trots att man kunde känna av att samhället genomsyrades av ett förakt mot invandrare. Respondenten uppgav sig ha upplevt att finländare undviker samröre med invandrare.

De flesta respondenter ansåg att man istället för att se invandrare som något farligt som bör undvikas och som ett hot borde man ha inställningen att båda grupperna kan lära sig något av varandra, det är det mest konstruktiva. Ett öppet och välkomnande klimat i samhället gynnar alla.

En respondent sade att det var positivt att det samhället tillhandahåller tjänster som strävar till att stöda invandrare i det nya landet samt att det finns privatpersoner som är beredda att hjälpa nyinflyttade men samtidigt känns ganska motsägelsefullt när så mycket ändå tycks missgynna invandrare. En annan respondent berättade att han upplevde att många socialarbetare hade haft en nedvärderande attityd och att det påverkade motivationen till språkstudier, integration, arbetssökande och överhuvudtaget framtidstilliten negativt.

10.6 Upplevelse av inflytande

En respondent svarade att möjligheterna till påverkan av den egna situationen var dåliga på grund av isoleringen och alienationen från samhällsgemenskapen. Mycket av tiden spenderades isolerad i sin egen lägenhet. Respondenten upplevde att detta ledde till försämrad hälsa, både fysiskt och psykiskt, och lägre socio-ekonomisk status. Trots att respondenten var heltidsstuderande var det svårt att fullfölja utbildningen på grund av brist på stöd, ett stöd man upplevt sig vara i behov av. Dessutom inverkade isoleringen och den sociala atmosfären negativt och begränsande. Respondenten upplever sig ha varit i behov av någon som skulle ha kunnat bistå med stöd och rådgivning istället för att bara lämnas vind för våg och förväntas klara av saker på egen hand i ett samhälle där mycket är nytt och främmande. En egen personlig stödperson för att hjälpa till med studiernas framskridande skulle vara nödvändigt enligt respondenten.

Majoriteten av respondenterna uppgav att de anser sig ha haft inflytande över sin egen situation. De uppgav att de haft personer som de kunnat vända sig till när de varit i behov av hjälp eller vägledning när det uppstått utmanande situationer. Även språkkunskaper och egna försök till att vara vänlig och tillmötesgående lyftes fram som faktorer som inverkat positivt på respondenternas upplevelse av inflytande.

10.7 Vilka råd skulle du ge en person som arbetar med invandrare?

Att bistå invandraren med information om Finlands lagstiftning och om kulturen och majoritetsbefolkningens seder, bruk och normer. Invandrare borde få vägledning i normer och förväntningar som av nativa majoritetsbefolkningen uppfattas som självklara för att förhindra att immigranterna får problem med lagen. Det finns mycket som man inte lär sig genom att läsa lagen eller litteratur om det finländska samhället som man lär sig enbart genom att ha bott här länge och genom att umgås med finländare och det är sådan kunskap man också borde lära ut. Det blir svårt att på egen hand lära sig sådant, speciellt om en invandrare saknar kontakter med ursprungsbefolkningen.

Mera fokus borde läggas på att få ut invandrarna i arbetslivet, annars fastnar de i rollen som bidragstagare som står utanför samhällslivet. Även för deras egen självkänsla och självrespekt skulle det vara av stor betydelse att invandraren kan förtjäna sina egna pengar och känna sig produktiv och som en del av samhällsgemenskapen. Det händer inom vissa branscher och på vissa arbetsplatser att invandrare utnyttjas av arbetsgivaren eftersom de inte har kännedom om vad lagen säger och vilka rättigheter de har som arbetstagare. En respondent uppgav att det händer att invandrare blir mobbade av de andra arbetstagarna genom att de får höra nedvärderande kommentarer och skällsord.

Man borde bli mer uppmärksam på de religiösa och kulturella skillnader som finns mellan finländare och invandrare och att bristande språkkunskaper ofta kan leda till missförstånd mellan språkgrupperna. Information som delges invandrare borde vara utformad i lättläst format och tillgång till tolk borde vara en självklarhet, i synnerhet vid myndighetskontakter och besök inom sjuk- och hälsovården. En del invandrare kan ha traumatiska och svåra upplevelser med sig i bagaget vilket borde tas mer i beaktande.

Man kunde ha regelbundna träffar eller kontroller med invandrarna för att göra en avstämning av läget och om det finns någonting som de behöver hjälp med. Många invandrare drar sig för att kontakta myndigheter eftersom de från hemlandet saknar förtroende för myndigheter och myndighetspersoner. Därför vänder sig en invandrare hellre till någon landsman eftersom det känns som ett tryggare alternativ, även om landsmannen inte alltid sitter inne med lösningar eller korrekt information i frågan.

Respondenterna efterlyste också förståelse för att det kan ta lång tid för invandrare att lära sig språket. Alla är inte språkbegåvade. En av mina respondenter hade visserligen ärt sig flytande svenska i tal och skrift på tre månader, visserligen med en stark brytning i det talade svenska språket, men grammatik och ordförråd låg på en förvånansvärt hög nivå. Motsvarande förväntningar kan dock inte appliceras på alla. Ofta kan löftet om arbete inverka sporrande på språkstudierna.

I svaren framkom att respondenterna önskade större förståelse för att invandrare behöver tid för att anpassa sig. Anpassningen sker gradvis bit för bit, det är ingenting man kan tvinga fram. Dessutom vore det bättre att låta invandrarna själva avgöra om de hellre lär sig svenska eller finska som första integrationssspråk.

11 Sammanfattning och slutdiskussion

Det går att konstatera att begreppet "invandrare" inrymmer ett brett spektrum individer, alla med olika orsaker till migrationen samt varierande bakgrunder. Det går alltså inte att tala om en *typisk* invandrare eller dra några större slutsatser om att alla invandrare skulle något utmärkande gemensamt.

I teorin nämndes formell och informell delaktighet. Detta framkom tydligt i intervju svaren. En klar majoritet av respondenterna svarade att ett problem med anpassningen var bristen på möjligheter till informell delaktighet. För att formell delaktighet ska kunna förverkligas krävs i de flesta fall även den informella delaktigheten står på en stabil grund.

Teorin förutspådde att riskerna för att drabbas av sociala, ekonomiska, psykosociala samt hälsorelaterade problem ökar i och med arbetslöshet. Detta tog även en av respondenterna upp i sitt svar. Arbetslösheten och känslan av att inte ingå i samhällsgemenskapen upplevdes som psykiskt belastande, stressande och som en isolerande faktor med negativa följder för hälsotillståndet. Teorin förutspådde bland annat att ensamhet och inlärning och anpassning till det nya samhällssystemet utgör stressorer. I samtliga av svaren framkom detta tydligt. Om invandraren skulle ha tillgång till en personlig stödperson så skulle känslan av ensamhet och utanförskap minska. Dessutom skulle detta underlätta anpassningen då det finns någon ur lokalbefolkningen som kan ge svar på frågor och som kan ge vägledning. Dessutom kom det fram att de som hade en stödperson de kunde vända sig till upplevde mindre svårigheter med anpassningen och var mer motiverade att anpassa sig. Detta minskar stressorerna som i sin tur påverkar hälsotillståndet som i sin tur inverkar på förmågan till anpassning. Antingen kan det uppstå en negativ spiral ifall förutsättningarna

inte är de rätta eller vice versa: de rätta förutsättningarna genererar positiva effekter som i sin tur leder till positiva följder osv.

Om man tillämpar ackulturationsteorin på svaren blir min tolkning den, att det snarare är den endimensionella aspekten som haft störst inverkan, dvs. att minoritetsgruppen anpassar sig till majoritetsgruppen. Baserat på svaren tolkar jag det som att samhället överlag inte verkar vara särskilt intresserat av att komma immigranterna till mötes. Ansvaret läggs till stor del på immigranterna själva vilket försvåras av det faktum att de ofta lämnas ensamma och förväntas klara av att navigera sig fram på egen hand. Upplevda negativa attityder från socialarbetare och arbetsgivare har ytterligare försvårat situationen. Här i Finland verkar man ha en ganska endimensionell syn på integrationen. Man verkar tro att genom att lära ut lagar, traditioner, förväntningar i samhället etc. exempelvis på en kurs för invandrare så klarar de sig gott och väl. Men vad gör man med den kunskapen om man aldrig blir insläppt i en social kontext där dessa kunskaper omsätts i praktiken? Ofta bortser man ifrån eller förringar betydelsen av den sociala dimensionen.

Jag såg inte heller några större skillnader mellan män och kvinnor i de svar jag fick. Å andra sidan är det så liten grupp respondenter att det inte går att dra några större slutsatser utifrån den angående könsskillnader. Den största skillnaden jag lade märke till i mina svar var att kvinnorna uppgav i högre grad att de aktivt sökt sig till sociala situationer och försöker vara delaktiga i gemenskapen samt mer benägna att be om hjälp i situationer de känner att de inte klarar av. Min gissning är att detta i viss mån bottnar i de förväntningar man har på män och kvinnor i de länder var respondenterna härstammar ifrån.

I svaren berättade respondenterna att som invandrare hamnar man att kämpa för sin sak och se till att alla nödvändiga papper och dokument är i ordning, vilket ofta följs av långa väntetider. Processen försvåras i sådana fall där det inte finns någon att fråga hjälp av och i vissa fall vet inte invandraren själv vad man borde kräva eller fråga efter. Systemet i Finland verkar förutsätta att alla automatiskt skall känna till i detalj hur det fungerar.

Baserat på svaren fick jag den uppfattningen att det är lättare att vara invandrare i Finland om man har status som flykting eller asylsökande. Det verkar som att det finns långt mycket mera stöd- och serviceformer utvecklade för dessa grupper än för de som kommer hit som arbetskraftsinvandrare eller genom giftermål. De som kommit hit för giftermål eller arbete

förlitade sig i huvudsak på kollegor eller partnern för rådgivning. Däremot uppgav de som hade kommit hit som flyktingar eller asylsökande inte lika stort socialt stödnätverk som de som kommit hit genom arbete eller giftermål, men det fanns mera stödtjänster utformade för dem och vice versa.

Det står mycket i Lagen om främjande av integration om alla stödtjänster som skall finnas, men problemet är hur detta tillämpas i praktiken. Det låter bra på papper men samma gång så vet inte invandrare av vem man ska fråga eller vart man bör vända sig. Det här beror också till stor del på att systemet i Finland är uppbyggt på ett helt annat sätt än i de länder varifrån en stor del av invandrarna kommer från. Invandrarna verkar per automatik förutsättas vara insatta i systemet och veta vart de ska vända sig och vilka tjänster de har behörighet att använda sig av. I intervjusvaren fick jag uppfattningen av att respondenterna inte verkade känna till utbudet av integrationstjänster.

Under arbetets gång insåg jag att det var svårt att skriva endast med snäv fokus på subjektiva upplevelser av integration. Subjektiva upplevelser är inte i sig ett isolerat fenomen utan det påverkas i stor omfattning av omgivningen och samhället. Därför blev arbetets fokus till sist integrationen som helhet, där teorin behandlar integrationen både på en samhälls nivå såväl som från individens eget perspektiv.

En stor del av det som teorin förutspådde framkom även i svaren. Det som kanske var mest anmärkningsvärt var det att respondenterna inte hade så mycket att säga på frågan om vilka stödtjänster de använt sig av. De flesta verkade inte vara medvetna om vilka integrationstjänster som står till buds. De upplevde inte heller att dessa tjänster skulle vara till någon särskilt stor hjälp för att komma ut på arbetsmarknaden.

Literaturförteckning

Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of refugee studies*, 21(2), 166-191.

Alencar, A. & Tsagkroni, V., 2019 Prospects of Refugee Integration in the Netherlands: Social Capital, Information Practices and Digital Media. *Media and Communication*,7 (2),184–194

Al-Khamisi, D. (2015). *Regnet luktar inte här*. Ett familjeporträtt. Stockholm.

Alitolppa-Niitamo, A. (2010). *Perheen akkulturaatio ja sukupolvien väliset suhteet. Maahanmuutto ja sukupolvet*. Helsinki: SKS.

Almqvist, K. (2006). *Identitet och etnicitet*, i Philip Hwang (red.), *Ungdomar och identitet* (s. 79-108). Stockholm: Natur och kultur.

Arbets- och näringsministeriet [u.å.], *Att komma överens om kommunplatser stöder en smidig förflyttning till kommunen* <https://kotoutuminen.fi/sv/-att-komma-overens-om-kommunplatserna> (hämtad 20.1.2022)

Bird, K., Saalfeld, T., & Wüst, A. M. (2010). *Ethnic diversity, political participation and representation. The Political Representation of Immigrants and Minorities: Voters, Parties and Parliaments in Liberal Democracies*.

Chigeza, S., & Roos, V. (2012). An exploration of flexibility/rigidity as relational quality of African migrants in South Africa as new cultural and social environment. *South African Journal of Psychology*, 42(4), 576-585.

Haavisto, I. (2019). *Härmä sulaa*. EVA Analyysi, (68).

Dancygier, R. M. (2010). *Immigration and conflict in Europe*. Cambridge University Press.

De George, A. V., Tsuda, T., & Romanucci-Ross, L. (Eds.). (2006). *Ethnic identity: Problems and prospects for the twenty-first century*, Rowman Altamira.

Finlands officiella statistik (FOS): *Befolkningsstruktur* (e-publikation), Årsöversikt 2018. Helsinki:Statistikcentralen

(hämtad 9.9.2021).

Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/vaerak/2018/02/vaerak_2018_02_2019-06-19_tie_001_sv.html

Finlands officiella statistik (FOS): Födda (e-publikation), 23.4.2020, Helsinki: Statistikcentralen

Tillgänglig: https://www.stat.fi/til/synt/2020/synt_2020_2021-04-23_tie_001_sv.html (hämtad: 8.9.2021).

Finlands officiella statistik (FOS): *Ulkomaan kansalaiset*, 2020, Helsinki: Statistikcentralen

Tillgänglig: <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html#maittain> (hämtad 14.12.2021)

Giddens, A., & Sutton, P. W. (2016). *Sociologi*, Lund: Studentlitteratur.

Haavisto, I. (2012). *Ovi raottuu*, EVA Analyysi No 22.

Tillgänglig: <https://www.eva.fi/blog/2012/05/08/eva-analyysi-ovi-raottuu-suomalaisten-maahanmuuttoasenteet-2012/> (hämtad 18.9.2021)

Huttunen, L. (2002). *Kotona, maanpaossa, matkalla Kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämäkerroissa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Jaakkola, M. (2009). *Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta: asennemuutokset 1987-2007*. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Kia Leidenius, 14.1.2019, *Finlandssvenskarna blir inte fler*, Kommuntorget.fi

Tillgänglig: <https://kommuntorget.fi/kultur-och-fritid/finlandssvenskarna-blir-inte-fler/> (hämtad: 5.12.2021)

Korhonen, V. & Puukari, S., 2013, *Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö*, Jyväskylä: PS-kustannus

Koskinen, Seppo; Castaneda, Anu E.; Rask, Shadia; Koponen, Päivikki & Mölsä, Mul-ki. 2012, *Maahanmuuttajien hyvinvointi: tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa*, Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Lagen om främjande av integration, 30.12.2010, 1386/2010

Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101386> (hämtad 9.9.2021).

Lahtinen, S., & Palviainen, Å. (2011). *Omvänd ordföljd—en indikator för nivåbedömning inom CEFR?*. AFINLA-E: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia, (3), 88-101.

Larja, L. (2019). *Maahanmuuttajanaiset työmarkkinoilla ja työmarkkinoiden ulkopuolella*. Teoksessa V. Kazi, A. Alitolppa-Niitamo & A. Kaihovaara (toim.) *Kotoutumisen kokonaiskatsaus*, 28-42.

LeVine, R. A., & Campbell, D. T. (1972). *Ethnocentrism: Theories of conflict, ethnic attitudes, and group behavior*. New York: Wiley

Lewellen, T. C. (2002). *The Anthropology of Globalization: Cultural Anthropology Enters the 21st Century: Cultural Anthropology Enters the 21st Century*. ABC-CLIO.

Liebkind, K. E., Jasinskaja-Lahti, I., & Mähönen, T. A. (2012). *Specifying social psychological adaptation of immigrant youth: Social identity, intergroup attitudes, and intergroup interactions*. Cambridge University Press.

Lundqvist, C. (2006). *Karriärvägar för ungdomar med utländsk bakgrund: framtidsplaner, orienteringar och strategier mellan utbildning och arbete*, Norrköping: Integrationsverket , 2006.

Malin, M. (2011). *Maahanmuuttajien terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat tekijät. (e-publikation)*

Tillgänglig:

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102862/malin.pdf?sequence=1>

Migrationsverket (2013a). *Ordlista. Centrala termer om invandring*.
<https://migri.fi/sv/ordlista> (hämtad 1.2.2022)

Migrationsverket, 2020, *Språkkunskap*. <https://migri.fi/sv/sprakkunskaper> (hämtad 20.1.2022)

Molin, M. (2004). *Att vara i särklass—om delaktighet och utanförskap i gymnasiesärskolan* [To be in special school—about inclusion and exclusion in upper-secondary special school]. PhD diss. Linköping University.

Myrskylä, M. (2010). *The effects of shocks in early life mortality on later life expectancy and mortality compression: A cohort analysis*. Demographic Research, 22, 289-320.

Penninx, R. (2005). *Integration of migrants: Economic, social, cultural and political dimensions. The new demographic regime: Population challenges and policy responses*.

Phinney, J., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. H. (2001). *Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective*. Journal of social issues, 57(3), 493-510.

Puukari, S., Korhonen, V., & Santalahti, H. (2013). *Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pollari, J., & Koppinen, M. L. (2011). *Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen*. Jyväskylä: PS-kustannus

Rasilainen, L., 2016, *Kotoutuminen Kuntoon! – Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi*. Helsingfors: Vihreä Sivistysliitto

Saukkonen, Pasi. 2020. *Suomi omaksi kodiksi. Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet*. Helsinki: Gaudeamus.

Seppänen, A., Sipilä, J., Kuusio, H., & Kazi, V. (2021). *Suomeen muuttaneiden äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa: yhteydet maahanmuuton syyhyn, kielitaitoon ja kuulumisen kokemukseen*.

Sjögren, A., & ZENOU, O. Y. (2007). *Integration eller utanförskap? En teoriöversikt*. Ekonomisk Debatt.

Special Eurobarometer. (2015). *Discrimination in the EU in 2015*. Special Eurobarometer, 437.

Statsrådet, 2013, *Statsrådets principbeslut om strategin migrationens framtid 2020*. Inrikesministeriets publikationer.

Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201706147189> (hämtad 18.9.2021)

- Statsrådet, 2013, *Statsrådets principbeslut om strategin migrationens framtid 2020*. Inrikesministeriets publikationer.
Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201706147189> (hämtad 9.9.2021)
- Stier, J. (2009). Internationalisation, intercultural communication and intercultural competence. *Journal of intercultural communication*, Issue 11, 2006
- Stier, J. & Sandström Kjellin, M. (2009). *Interkulturellt samspel i skolan*. Lund: Studentlitteratur
- Sumner, W. G. (1906). *Folkways: The Sociological Importance of Usages, Manners, Customs, Mores, and Morals*, New York: Ginn & Co.
- Institutet för hälsa och välfärd, (2021) *Integration*, (hämtad 9.9.2021)
Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/invandring-och-kulturell-mangfald/integration-och-delaktighet/integration>
- Trost, J., & Levin, I. (2010). *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*. Studentlitteratur.
- Vasa stad, (2020), *Integration i Vasa i 30 år*, Vaasa.fi
Tillgänglig: <https://www.vaasa.fi/sv/aktuellt/integration-i-vasa-i-30-ar/>
- Vasa stad, (2021), Kaikukortet, Vaasa.fi
Tillgänglig: <https://www.vaasa.fi/sv/se-och-upplev/kultur-i-vasa-och-vasaregionen/kulturtjanster/kaikukortti-sv/>
- Vuori, J. (2015). *Kotouttaminen arjen kansalaisuuden rakentamisena*.
- Walker, R., Koh, L., Wollersheim, D., & Liamputtong, P., 2015, *Social connectedness and mobile phone use among refugee women in Australia. Health and Social Care in the Community*, 23 (3), 325–336
- Wikström, H. (2009). *Etnicitet*. Liber.

Bilagor

Frågorna:

1. *Vad var orsaken till att du kom till Finland?*
2. *Hur länge har du varit i Finland?*
3. *Har du släkt eller vänner i Finland?*
4. *Vad förvånade dig mest med Finland när du anlände? Skillnader mellan hemlandet och Finland.*
5. *Har du använt dig av någon typ av stödtjänster? I så fall, vilka?*
6. *När du tänker tillbaka på din egen integrationsprocess, vad har varit positivt respektive negativt? Vad skulle kunna förbättras?*
7. *Upplever du att du haft inflytande över din situation i Finland?*
8. *Vilka faktorer tror du själv gynnar respektive missgynnar integration?*
9. *Vilka råd skulle du ge en professionell som arbetar med invandrare?*